

Pandemie a její vliv na život českých mužů a žen a její dopad na reprodukční chování

Jitka Slabá

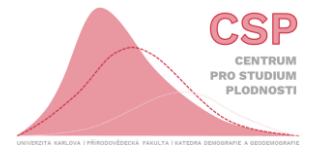
Katedra demografie a geodemografie, PŘF UK

KULATÝ STŮL ČDS: COVID-19 A PLODNOST

28. listopadu 2022 | ČSÚ

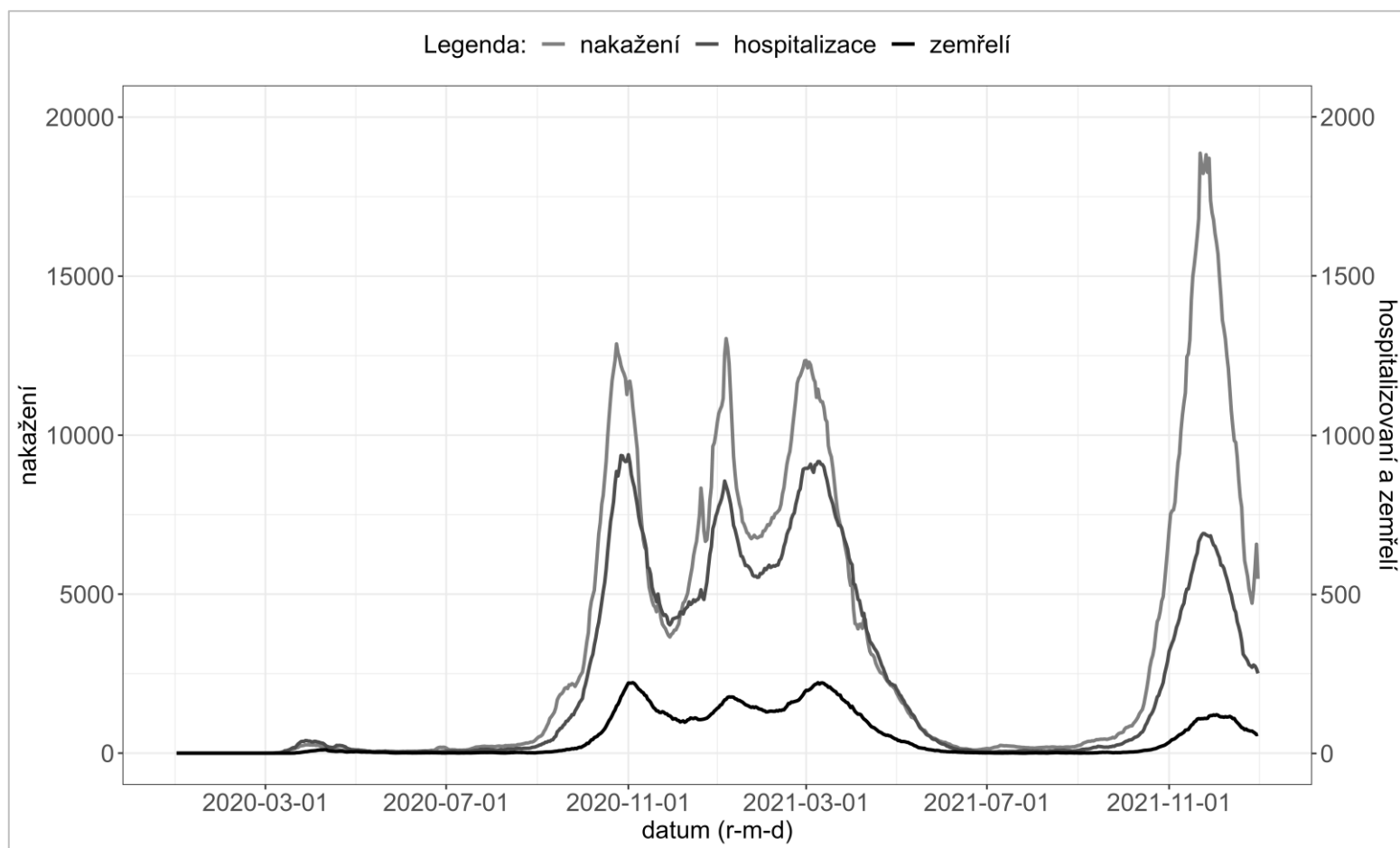

PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Pandemie v Česku v letech 2020 a 2021

- První nakažení: **1. března 2020**
- Vyhlášení 1. nouzového stavu z důvodu pandemie: **12. března 2020** → následují dílčí omezení
- První úmrtí: **22. března 2020**

Vliv pandemie na reprodukční chování

- Dopady pandemie na reprodukční chování (plány a realizaci plodnosti)

+
**pozitivní
dopad**

↑ sladění pracovního a osobního života ↓
↑ ekonomická nejistota ↑
obavy o zdraví ↑

-
**negativní
dopad**

Přičemž obavy o zdraví jsou jediným prvkem, který můžeme považovat za přímo související s pandemickým vývojem nakažených a zemřelých. Do ostatních dvou prvků zasahuje větší měrou změna chodu společnosti, ať už z důvodu obav z nákazy, tak prostřednictvím plošných opatření přijatých v rámci snahy omezit šíření onemocnění.

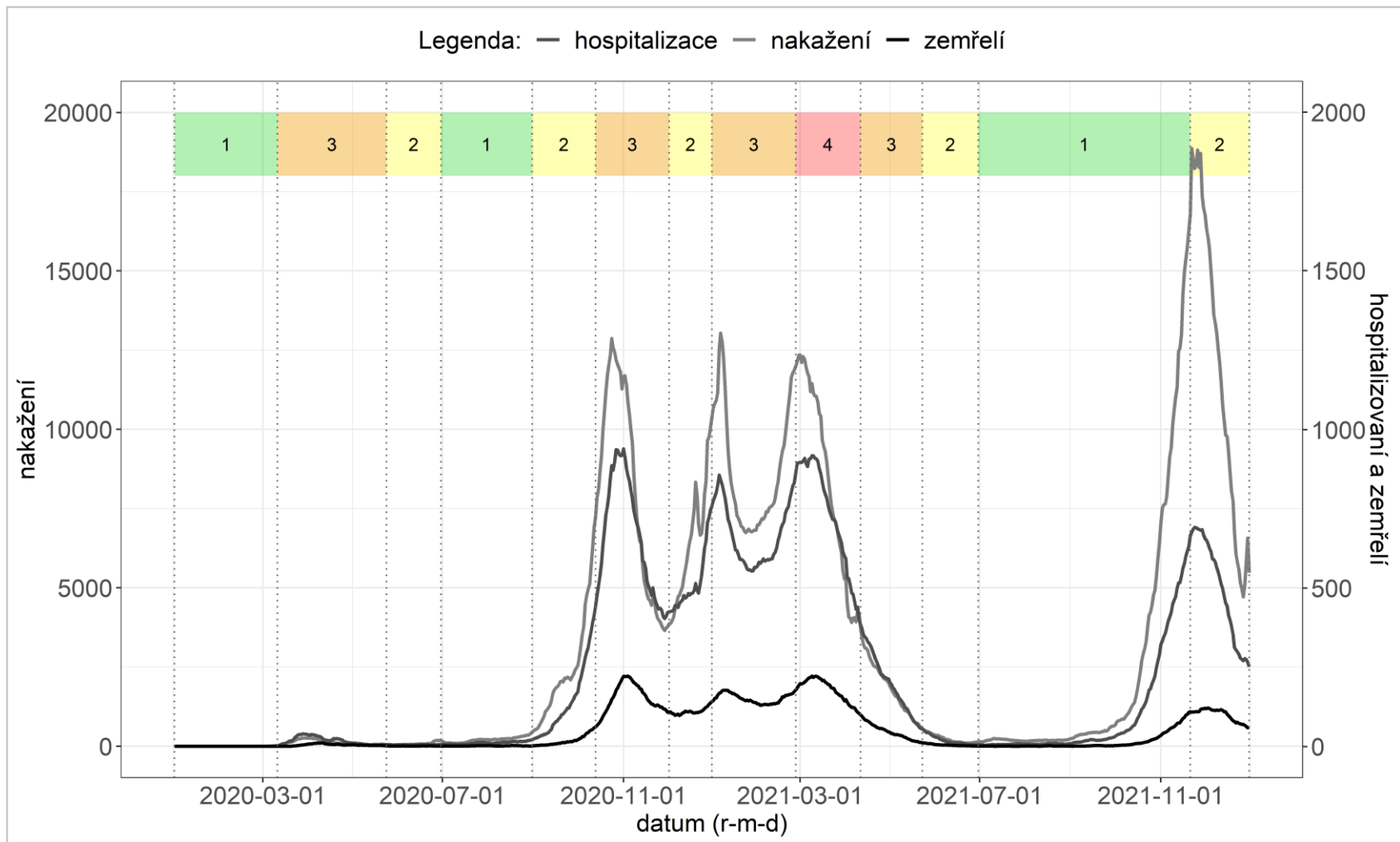
Vládní boj proti pandemii: Česko 2020 a 2021

Slabá (2022): Vládní boj proti pandemii: přehled opatření vydaných v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 v Česku v letech 2020 a 2021 (<https://doi.org/10.54694/dem.0303>)

Vládní boj proti pandemii: Česko 2020 a 2021

Slabá (2022): Vlášdní boj proti pandemii: přehled opatření vydaných v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 v Česku v letech 2020 a 2021 (<https://doi.org/10.54694/dem.0303>)

Nejstriktnější pandemické období

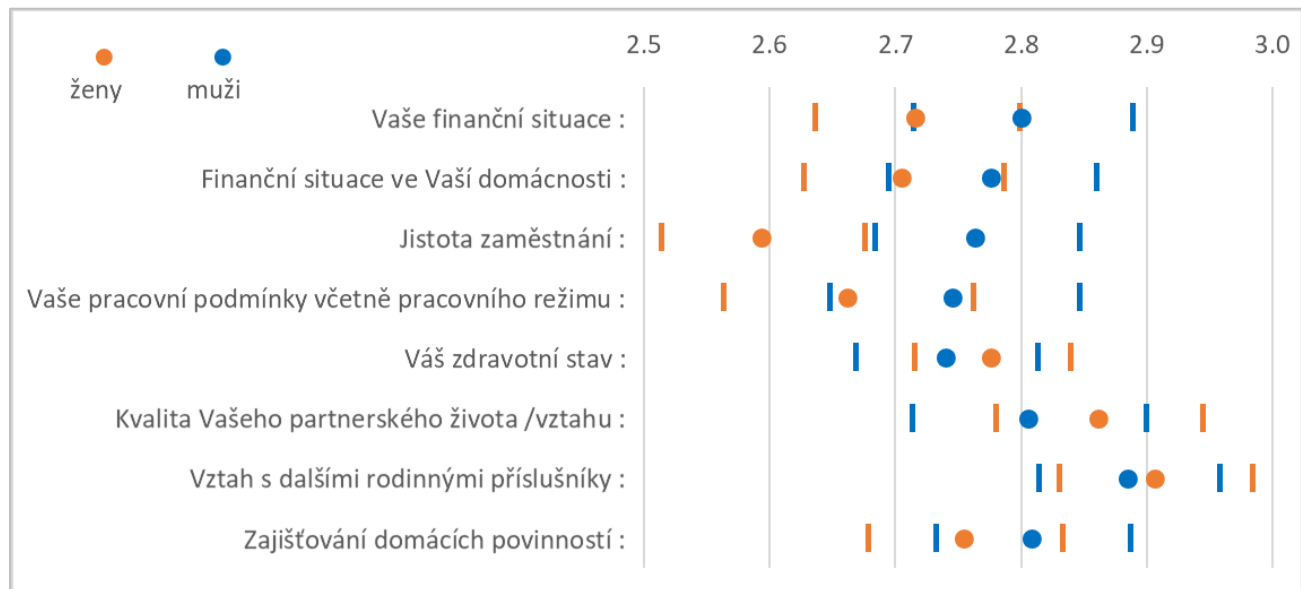
- Stupeň opatření 4
- **27. února 2021 až 11. dubna 2021**
  - Poprvé: uzavřeny hranice okresů, plošné uzavření mateřských škol
  - Již rok pandemické zkušenosti = každý už ví, jakým způsobem na něj pandemie doléhá (zda +/- work-life balance; ekonomická (ne)jistota)
- **GGG, CZE, Round 2, Wave 1**
  - Covid → **pilotní šetření**
    - Kvótní výběr
    - Dotazník jako pro hlavní vlnu GGS
    - 9. prosince 2020 až 9. února 2021
    - 1313 respondentů
- **Pilot Follow-up**
  - Panel pro pilotní šetření
  - Část otázek zopakována z hlavního dotazníku
  - + extra otázky ohledně dopadů pandemie
  - **4. dubna až 19. dubna 2021**
  - 1187 respondentů (90 % z původního samplu)

Pandemická zkušenost

- **Jak pandemie COVID-19 ovlivnila následující oblasti Vašeho života?**
(1 výrazné zhoršení, 2 spíše zhoršení, 3 beze změn/netýká se, 4 spíše zlepšení, 5 výrazné zlepšení)

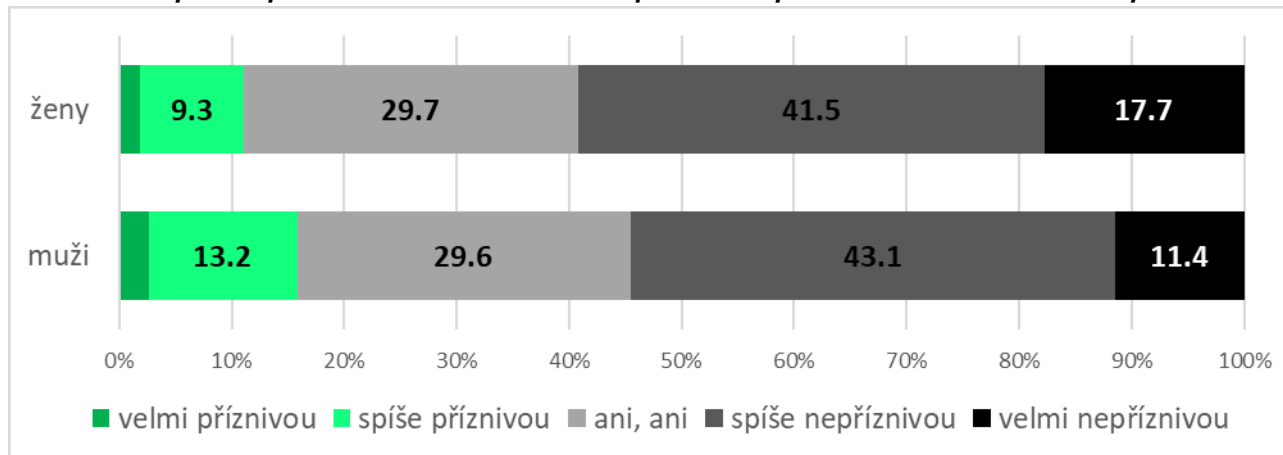
- Práce a finance**
- Vaše finanční situace
  - Finanční situace ve Vaší domácnosti
  - Jistota zaměstnání
  - Vaše pracovní podmínky včetně pracovního režimu
  - Váš zdravotní stav
- Rodinné vztahy**
- Kvalita Vašeho partnerského života /vztahu
  - Vztah s dalšími rodinnými příslušníky
  - Zajišťování domácích povinností

Hodnocení pandemické doby vzhledem k reprodukci

- **Bez ohledu na Vaše individuální plány, hodnotíte současnou pandemickou dobu jako příznivou nebo nepříznivou pro narození dítěte?**

(velmi příznivou, spíše příznivou, ani/ani, spíše nepříznivou, velmi nepříznivou)

- **Jak souvisí pandemická zkušenost s hodnocením?**
  - Binární logistická regrese (zvlášť model pro muže a pro ženy)
  - Kontrolní proměnná: počet dětí, věk respondenta
  - Nezávislá proměnná: pandemická zkušenost (Práce a finance; Rodinné vztahy)
  - Závislá proměnná: příznivé hodnocení pandemické doby pro reprodukci
- **Pandemická doba je s větší šancí hodnocena jako příznivá:**
  - **Muži:** v případě **zlepšení v oblasti Práce a finance** (OR 1,52)
  - **Ženy:** v případě **zlepšení v oblasti Práce a finance** (OR 1,41) **a zlepšení rodinných vztahů** (OR 1,48)

Reprodukční chování?

- **Proměnily se Vaše plány týkající se počtu dětí v posledních 3 měsících v souvislosti s pandemií COVID-19?**
  - Ano, nyní si přeji méně dětí (zahrnuje i přání zůstat bezdětný/á)
  - Ano, nyní si přeji více dětí
  - Ne, má přání ohledně plánovaného počtu dětí se nezměnila
- **Pokoušíte se se svým současným partnerem/partnerkou otěhotnět?**
  - Ano
  - Ne
- **Máte v úmyslu (mít) další dítě v nejbližších 3 letech? Zohledněte, prosím, pouze biologické děti.**
  - určitě ne
  - pravděpodobně ne
  - nejsem si jistý/á
  - pravděpodobně ano
  - určitě ano
  - momentálně čekám/e dítě

**REDUKCE
CELKOVÝCH
PLÁNŮ**

**AKTUÁLNÍ
SNAHA
(duben 21)**

**PLÁNY „BLÍZKÉ“
BUDOUCNOSTI**

Kdo (ne)redukuje celkové reprodukční plány?

- 7 % mužů a 7 % žen uvedlo, že v důsledku pandemie zredukovali za poslední tři měsíce (tj. v první čtvrtině roku 2021) svoje reprodukční plány

	MALE			FEMALE		
	exp(B)	95% CI for exp(B)	sig.	exp(B)	95% CI for exp(B)	sig.
Constant	0.204		0.730	0.040		0.421
Control variables:						
None or one child (ref. 2+ children)	3.225	(0.962–10.814)	0.058	1.345	(0.595–3.041)	0.477
Age	0.974	(0.578–1.642)	0.921	1.130	(0.727–1.758)	0.587
Age*age	1.000	(0.993–1.007)	0.983	0.998	(0.992–1.004)	0.494
Independent variables						
Job & finances	0.475	(0.298–0.758)	0.002	0.749	(0.522–1.076)	0.118
Family life	0.633	(0.394–1.019)	0.060	0.839	(0.591–1.191)	0.327
Favourability	0.657	(0.380–1.135)	0.132	0.600	(0.380–0.947)	0.028
Included N	341			441		
Nagelkerke R2	0.22			0.073		

- Nižší šanci, že zredukuje své reprodukční plány mají:
  - Muži: v případě zlepšení v oblasti Práce a financí (OR 0,48)
  - Ženy: v případě pozitivního hodnocení pandemické doby pro narození dítěte (OR 0.60)

Aktuální (duben 21) snaha o početí

- **11 % mužů a 7 % žen** uvedlo, že se **aktuálně snaží** s partnerkou/partnerem **o početí** potomka

	exp(B)	5% CI for exp(B)	sig.	exp(B)	5% CI for exp(B)	sig.
Constant	0.000		0.006	0.000		0.005
Control variables:						
None or one child (ref. 2+ children)	5.299	(1.926–14.58)	0.001	3.603	(1.373–9.453)	0.009
Age	3.505	(1.238–9.919)	0.018	12.199	(1.912–77.848)	0.008
Age*age	0.983	(0.969–0.997)	0.018	0.965	(0.940–0.991)	0.008
Independent variables:						
Job & finances	0.926	(0.584–1.468)	0.743	0.788	(0.512–1.213)	0.280
Family life	1.097	(0.656–1.833)	0.725	0.897	(0.589–1.367)	0.613
Favourability	1.327	(0.843–2.090)	0.222	1.107	(0.713–1.720)	0.651
Included N	263			372		
Nagelkerke R2	0.180			0.192		

- **Pandemická zkušenosti a hodnocení vhodnosti doby pro narození dítěte nemají na aktuální snahy o početí žádný vliv.**

Reprodukční plány v následujících třech letech

- **21 % mužů a 21 % žen** uvedlo, že v následujících třech letech **plánují dítě**

	MALE			FEMALE		
	exp(B)	5% CI for exp(E)	sig.	exp(B)	5% CI for exp(E)	sig.
Constant	0.000		0.001	0.000		0.000
Control variables:						
None or one child (ref. 2+ children)	5.298	(2.486–11.291)	0.000	5.915	(3.108–11.257)	0.000
Age	1.928	(1.184–3.138)	0.008	2.875	(1.754–4.715)	0.000
Age*age	0.990	(0.983–0.997)	0.005	0.982	(0.975–0.990)	0.000
Independent variables						
Job & finances	0.998	(0.731–1.362)	0.991	0.876	(0.662–1.160)	0.355
Family life	1.325	(0.962–1.824)	0.085	0.809	(0.613–1.066)	0.132
Favourability	1.447	(1.054–1.987)	0.022	1.279	(0.946–1.729)	0.110
Included N	329			422		
Nagelkerke R2	0.247			0.419		

- **S větší šancí plánují v následujících třech letech dítě:**
  - **Muži:** v případě **pozitivního hodnocení pandemické doby** pro narození potomka (OR 1,45)

Shrnutí

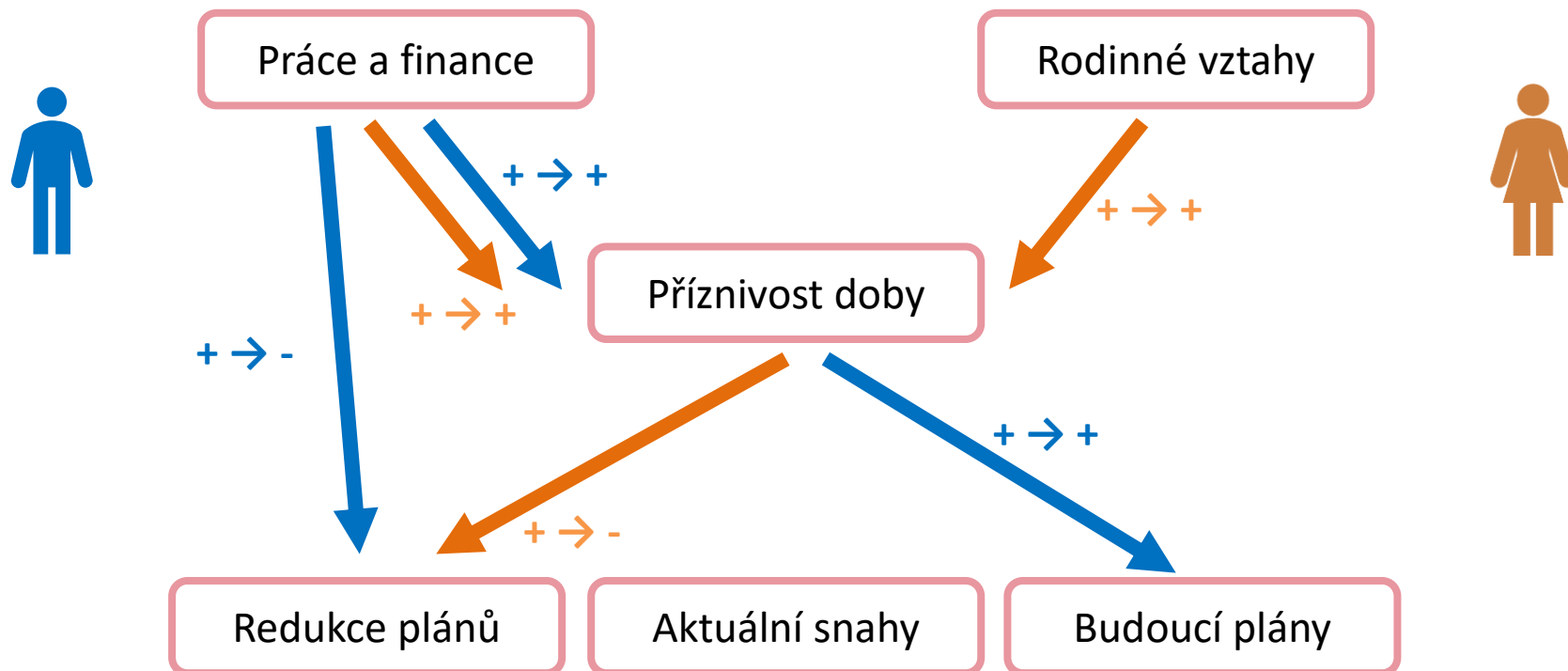
Duben 2021 - konec nejstriktnějších pandemických opatření

Dopady a percepce pandemie

Práce a finance
Rodinné vztahy
Příznivost pandemické doby

Reprodukční chování

Redukce plánů
Aktuální snahy o početí
Budoucí reprodukční plány

STFF, HFD

CZE (STFF, HFD: seasonally and calendary adj. TFR)

